

SLOVNÍK ZNAKŮ KŘESŤANSKÝCH POJMŮ PRO NESLYŠÍCÍ

Kolektiv autorů. *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící*. Praha: Naděje, 2001, 360 s.

Ještě nedávno měli zájemci o komunikaci s českými neslyšícími v jejich mateřském jazyce k dispozici jedinou „příručku“ ke studiu, a to *Slovník znakové řeči* od D. Gabrielové, J. Paura a J. Zemana z roku 1988. Tento slovník byl po dlouhou dobu pokládán za téměř kodifikační základ, přestože dnes už je obecně známo, že velká část znaků v něm obsažených byla uměle vytvořena či upravena slyšícími tlumočníky, a jeho informační hodnota je tudíž přinejmenším sporná. K němu v posledních letech přibylo několik „jakoby slovníků“, za všechny jmenujme dva nejznámější, tj. díla M. Růžičkové *Učíme se českou znakovou řeč* (1997) a *Než půjdeme do školy* (2000)¹.

Na jaře minulého roku díky občanskému sdružení Naděje, podpoře Ministerstva kultury ČR a práci početného a různorodého autorského kolektivu (*Jiří Bort, Gabriela Houdková, Iveta Lešková, Romana Peterová, Vesta D. Sauter, Martin Wiesner, Jan Žampach a kol. spolupracovníků*) vyšel *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící*, který je také jedním z děl hlásících se k projektu Evropský rok jazyků 2001. Slovník doplňuje *videokazeta* v českém znakovém jazyce s některými složitějšími znaky. Autory a spolupracovníky slovníku jsou neslyšící i slyšící odborníci z různých oblastí, zástupci pěti křesťanských církví.

Nejedná se o tradiční překladový slovník, jaký známe pro mluvené jazyky. Tato kniha v sobě **spojuje funkce překladového i výkladového slovníku**. *Slovník znaků křesťanských pojmů* je tak **určen jak pro uživatele hledající určité znaky ČZJ pro česká biblická slova, tak i těm uživatelům, kteří hledají vysvětlení některých křesťanských pojmů a jazyka Bible**.

Slovník znaků křesťanských pojmů neponechává zcela stranou ani **gramatickou strukturu ČZJ** (přestože se jedná především o slovník, nikoliv o učebnici ČZJ, jak sami autoři upozorňují), na začátku je uvedena stručná charakteristika některých základních gramatických rysů ČZJ potřebných k správnému užívání znaků – zmíněna jsou především *slovesa, klasifikátory a nemanuální složka komunikace*. Samotnému slovníku předchází ještě velmi přehledná a srozumitelná kapitola *Jak používat tento slovník*, kde je podrobně vysvětlena *struktura slovníkového hesla* a kde jsou uvedeny některé rady pro práci se slovníkem.

Slovník znaků křesťanských pojmů obsahuje **538 hesel** seřazených abecedně dle slov českého jazyka. Každé heslo se skládá z několika hlavních částí – **české slovo, jeho význam, vysvětlení a příklad (v ČJ), odkaz na**

¹ Redakční poznámka: Obě knihy jsou recenzovány v tomto čísle ČDS.

místo/a v Bibli, kde se výraz vyskytuje, schematický obrázek znaku, gramatický popis znaku, popis postavení a pohybu rukou (tj. tvorby znaku).

Záběr slovníku je poměrně široký: přestože autoři tvrdí, že se zaměřili na výběr základních křesťanských pojmů, zdaleka se neomezili jen na pojmy jednoduché, a tak zde nalezneme i výrazy jako např. *trojjedinost, reformace, ekumenický, konvertovat*. Slovník obsahuje také znaky pro obecné pojmy, které v daných souvislostech získávají nový význam, např. *očekávat, spravedlivý, čistota, soud*.

Znaky ve *Slovníku znaků křesťanských pojmů* nejsou pouhými překlady či opisy slov, ale snaží se vystihnout opravdový význam slov, např. znak KŘEST, KŘTÍT má několik podob, dle toho, o jaký křest se jedná (pokropením, ponořením...; viz obr.). Ve slovníku jsou zachyceny i (některé) regionální varianty znaků.

KŘEST, KŘTÍT G podst.jm./slov., O - klas., č.j.(č.mn.)

Význam: Viditelné znamení nového života s Bohem.

(Mk 16, 16; Mt 28, 19)

Vysvětlení: Křest se provádí

ponořením do vody

(Sk 8, 35 - 39),

pokropením nebo

politím vodou.

Křtem se člověk zavazuje

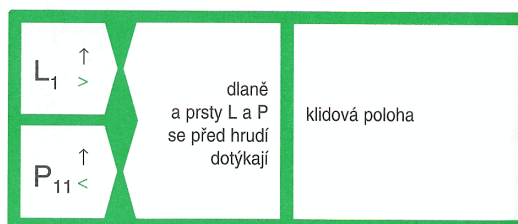
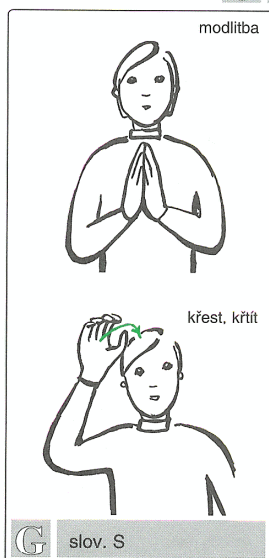
k poslušnosti Boha.

(Ř 6, 3 - 11)

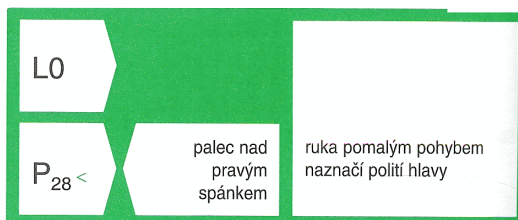
Znak A, B nebo C

A

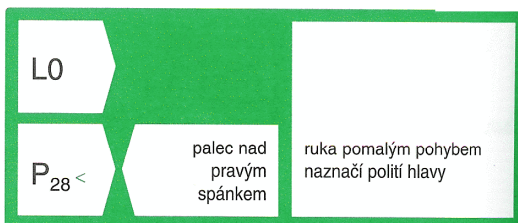
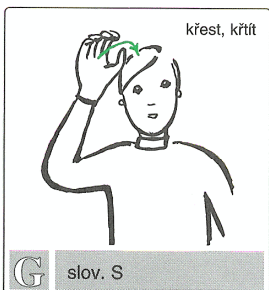
G slož.

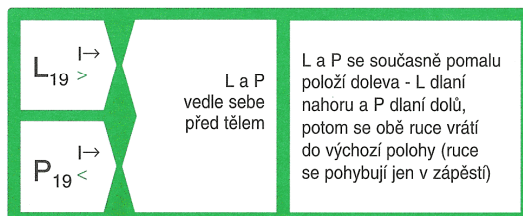
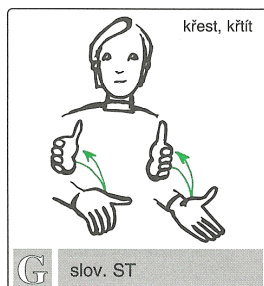
O někteří jednotlivci mají zavřené oči, když ukazují modlitbu, ačkoliv většina neslyšících se modlí s otevřenými očima

B

C

Slovník znaků křesťanských pojmů je nejen prvním slovníkem svého druhu, ale také prvním slovníkem zaměřeným jen na určitou terminologickou oblast a lze říci, že je dokonce vůbec prvním skutečným slovníkem ČZJ, ač není slovníkem obecným, ale výběrovým. Jistě dobře poslouží všem uživatelům českého znakového jazyka a může být dobrou inspirací pro laiky i odborníky z řad všech křesťanských církví.

Radka Myslivečková